

Aan de opinie-redactie van NRC Handelsblad.
Van: Annemargriet van de Kaa

Reactie op Mariët Meester 'Hoe je een begrafenis zoveel mogelijk zelf regelt.' dd 26 juli 2018

Meester stelt dat het werk van de uitvaartondernemer grotendeels kan worden uitgevoerd door de familie zelf. Deels klopt dat. Er kan en mag van alles. Er zijn veel minder regels dan de leek vermoedt. Aan ons, de uitvaartondernemers, de schone taak om dat ook duidelijk te maken, om daar helder in te zijn.

Ik maak heel veel mensen mee die graag veel zelf willen doen maar wat men wil en kan doen varieert, en ook Meester geeft aan een (belangrijk) deel van het proces liever aan anderen over te dragen, ze adviseert 'geen taken op je te nemen die traumatisch kunnen worden', hiermee refererend aan 'de laatste -lichamelijke- verzorging'.

Maar juist dat deel, het verzorgen van je geliefde, het voor de laatste keer iemand liefdevol wassen en kleden, kan een ongelofelijke waardevolle ervaring zijn. Veel mensen die dat gedaan hebben zijn heel dankbaar voor die ervaring. En daarom geven wij mensen altijd de keuze. Ze mogen het zelf doen, ze mogen het samen met ons doen. Een klein beetje doen, er bij zijn en kijken. Sokken aandoen. Haren kammen. Wat dan ook, allemaal mogelijk. Maar het moet niet. Het mag.

Als uitvaartbegeleiders kunnen wij daar een coachende taak bij hebben, die volledig recht doet aan de autonomie van de nabestaanden.

Meester adviseert om 'niet toe te geven aan angst'.

De precieze context van de angst wordt niet helemaal duidelijk, maar ik word boos van dit verhaal. Het geeft een beeld van uitvaartondernemers alsof het allemaal lijkenpikkers zijn die dan in godsnaam maar een nieuwe keuken nemen omdat ze toch iets met hun, over de rug van de rouwenden, verdiende geld moeten. Daarmee schetst Meester ten onrechte een ongenueanceerd en incompleet beeld van wat de uitvaartondernemer kan betekenen in advisering aan en begeleiding van de nabestaanden.

Ons werk is het begeleiden van mensen die te maken hebben met een overleden geliefde. Op een manier die past bij de familie, bij de situatie, bij de omstandigheden en mogelijkheden. Daarin schuilt onze kracht. Het is namelijk heel divers wat families van ons vragen en aan ons de taak om in te schatten en aan te voelen, uitgebreid te beluisteren en te bespreken wat mensen willen. Een zeer flexibele instelling is noodzakelijk voor de moderne uitvaartbegeleiders.

Wat onderschat wordt is het werk dat wij doen daar waar wij ons thuis voelen: op de achtergrond, onzichtbaar achter de schermen. Want mama is verzorgd door ons, en overgebracht naar woonhuis. Mama wordt door ons opgetild, verschoond, gewassen, gekleed. En mama wordt in de mand gelegd. Er wordt nagedacht over hoe we haar zo lang mogelijk zo mooi mogelijk kunnen houden. We wikken en wegen en adviseren. We willen dolgraag tegemoet komen aan alle wensen. Maar soms moeten we het heft in handen nemen vanuit onze deskundigheid. En dan is het aan ons om sturend te zijn. Even geen keuzes meer geven is ook onderdeel van ons vak. Sommige mensen kunnen al de keuzes die er tegenwoordig te maken zijn helemaal niet aan. En het is heel goed en van waarde als we dat ook aanvoelen. Die sensitiviteit is belangrijk. En natuurlijk moeten we daar in contact met de nabestaanden heel helder in zijn.

Meester heeft met haar familie van alles van te voren uitgezocht, heel goed. Ze stelt dat haar vader tot weinig in staat was maar ik heb diep respect voor een man van 89 die overweg kan met de iPad.

Wij maken van alles mee. Veel van ons werk gebeurt in onzichtbaarheid. Ik kan verhalen vertellen die u hoogst waarschijnlijk de maag doen omdraaien. Ik zal het niet doen. Wel denk ik dat Meesters hautaine houding jegens onze beroepsgroep niet terecht is. Wij doen verdraaid moeilijk werk. Heel bijzonder en prachtig werk. Dankbaarheid komt ons gelukkig ook zeer regelmatig ten deel. Maar het is zwaar, uitputtend en veeleisend. Ik kan de gedachte 'dan doe je het toch lekker zelf' soms maar moeite onderdrukken. En zeker komt deze gedachte weer

omhoog bij schrijfsels zoals dit stuk van Meester. De verhalen die ik kan vertellen over wat er allemaal mis is gegaan als mensen inderdaad heel veel zelf hebben gedaan, die verhalen zal ik u ook besparen. En ook weet ik van uitvaarten waar de familie inderdaad bijna alles zelf heeft gedaan en waarbij het fantastisch is gegaan. Ik stel niet dat wij volstrekt onmisbaar zijn. Maar neemt u van mij aan dat wij zeer zinvol en waardevol werk verrichten. Met ons hart en met ons verstand.

Annemargriet van de Kaa, uitvaartondernemer